

OMVÄRLDSSPANING

Oktober 2016

BARN- OCH UNGDOMSFÖRVALTNINGEN

INNEHÅLL

RIKSDAG OCH REGERING

Sid 3

Förslag till Lagrådet om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4

MYNDIGHETER

Sid 3

Ny statistik för terminsbetygen i årskurs 6

Betygsskalan och betygen B och D

Efter halva tillsynsperioden – oroväckande resultat kring elevhälsan

Skolinspektionen stärker utredningar som gäller fasthållning av elever

Mer personal till lågstadiet och fritidshem

Regeringens missnöje med karriärtjänster leder till översyn

Tillgängliga lärmiljöer? - En nationell studie av skolhuvudmännens arbete för grundskoleelever med funktionsnedsättning

FORSKNING

Sid 6

Montessoripedagogik som begränsning eller möjlighet

Varma elev-lärorelationer minskar mobbningen på skolan

BARN-ELEVHÄLSA

Sid 8

Svårt för skolorna att få till arbetet med en hälsofrämjande elevhälsa

Bra motorik förbättrar inläringen

Föräldrar får råd om kemikalier i ny broschyr

ÖVRIG

Sid 10

Sju av tio rektorer ägnar semestern åt rekrytering

Barn till högutbildade samlas på friskolor

En elev dömdes för kränkande fotografering

Avstängning av elev som vägrat ge ifrån sig sparkcykel var korrekt

Här finns de skolor som överpresterar mest

Fem förslag för ökad trygghet i våra skolor

RIKSDAG OCH REGERING

Förslag till Lagrådet om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4

19 oktober 2016

Illustration: Regeringskansliet

Regeringen har i dag beslutat om en lagrådsremiss som innebär att högst 100 av landets cirka 3 600 skolor med mellanstadium ska kunna bedriva försöksverksamhet med betyg från årskurs 4.

Försöksverksamheten är en överenskommelse mellan regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna. [Pressmeddelande: Förslag till Lagrådet om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4](#)

MYNDIGHETER

Ny statistik för terminsbetygen i årskurs 6

Nu finns statistik publicerad för elevernas terminsbetyg i årskurs 6. Statistiken visar att andelen med högsta och lägsta betyg har ökat något, men skillnaderna är små jämfört med föregående år. Våren 2016 avslutade totalt 108 418 elever årskurs 6.

Både andelen med det högsta betyget A och andelen med det underkända betyget F har ökat något i de flesta ämnen, jämfört med våren 2015. Engelska är det ämne där betygen är allra högst. Våren 2016 hade 39 procent av eleverna uppnått kunskapskraven för ett A eller ett B i ämnet. Näst efter ämnena svenska som andraspråk och matematik är dock engelska också det ämne där störst andel elever fått det underkända betyget F. [Läs mer](#)

Betygsskalan och betygen B och D

Det här stödmaterialet är till för att stödja en likvärdig tillämpning av bestämmelserna kring betygsskalan och betygen B och D och riktar sig till alla lärare som sätter betyg och till rektorer. I materialet presenteras bakgrunden till betygsskalan, några allmänna utgångspunkter för betygssättning och tre frågor som stöd i tolkningen av ”till övervägande del” för betygen B och D.

Vidare exemplifieras en process som lärare kan gå igenom vid betygssättningen. I exemplet beskrivs vilka överväganden en lärare gör i olika skeden av processen och hur läraren kommer fram till och kan motivera att något av betygen B och D ska sättas. Den första versionen av det här stödmaterialet togs fram 2012 och reviderades 2016.

Efter halva tillsynsperioden – oroväckande resultat kring elevhälsan

Publicerad: 7 oktober 2016

En välfungerande elevhälsa är viktig för alla elevers lärande och trygghet. Det är skolans uppgift att säkra att det finns tillgång till elevhälsa och att den används på ett bra sätt. Vi kan nu, lite drygt halvvägs igenom vår treåriga tillsynsperiod, konstatera att mer än var tredje grundskola och nära varannan gymnasieskola får påpekanden om brister som rör elevhälsan efter tillsyn.

Inom tillsynen granskar Skolinspektionen flera områden som är centrala för att elever ska få en god utbildning i en trygg miljö. Mellan åren 2015 och 2017 har vi valt att göra en stor del prioriterad tillsyn, det vill säga en mer omfattande granskning, på ett urval skolor där vi bedömer att det är störst risk att eleverna inte når målen. [Läs mer](#)

Skolinspektionen stärker utredningar som gäller fasthållning av elever

Publicerad: 29 september 2016

Skolinspektionen stärker nu sina rutiner i de utredningar av anmälningar där det finns uppgifter om fysiska ingrepp där elever hållits fast av skolpersonal. I fortsättningen kommer myndigheten överväga att ta in expertutlåtanden som ett underlag i bedömningen om skolan lever upp till skollagens krav.

– Alla elever har rätt att känna sig trygga och ha studiero i skolan. Varje skola måste därför ha goda rutiner som förebygger att akuta situationer uppstår. Ansvariga måste också säkra att skolpersonalen har goda förutsättningar att möta behoven hos de elever som de arbetar med, säger Marie Axelsson, rättschef, Skolinspektionen.

Det är enligt skollagen förbjudet för vuxna i skolan att kränka ett barn eller en elev – till exempel säga taskiga saker, hota eller använda våld. Samtidigt är skolpersonal enligt skollagen skyldiga att upprätthålla ordning och en trygg miljö för alla elever. Det kan finnas situationer där vuxna måste ingripa för att avvärja att eleven skadar sig själv eller andra. När skolpersonal ingriper fysiskt måste det handla om en tillfällig åtgärd för att komma till rätta med en elevs beteende när exempelvis tillsägelser inte hjälper. Personalens agerande måste stå i proportion till situationen. [Läs mer](#)

Mer personal till lågstadiet och fritidshem

Skolverket betalar ut nästan 2,3 miljarder kronor för att bland annat fler lärare ska kunna anställas på lågstadiet och i förskoleklasser. Nytt för i år är att också fritidshem får pengar till personalförstärkningar - omkring en halv miljard kronor. Det är andra året som pengar i Lågstadiesatsningen betalas ut och i år går hela summan till personal.

Intresset för att söka bidragen har varit stort och hela statsbidraget har gått åt. Det visar på att det finns ett tydligt behov av att anställa lärare och annan personal i skolorna, säger Johanna Freed, chef för statsbidragsenheten på Skolverket.

Mer tid för undervisning

Syftet med Lågstadiesatsningen är att ge lärarna mer tid till eleverna så att kvalitén på undervisningen höjs. De huvudmän som får ta del av bidraget är landets alla 290 kommuner, 373 huvudmän för fristående skolor samt Sameskolstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Totalt är bidraget

på 2,3 miljarder kronor. Av de pengarna kommer 465 miljoner kronor att gå till att nyanställa. Resten kommer att användas till att behålla den personal som anställdes med förra årets statsbidrag.

Flest lärare anställs

När det gäller bidraget till nyanställningar kommer 6 av 10 tjänster att gå till lågstadielärare, förskollärare och speciallärare. Men det finns också ett stort behov av exempelvis elevassistenter och administratörer som kan avlasta lärarna och ge dem mer tid för undervisning.

Mottagare av nyanlända prioriteras

När bidraget har fördelats har Skolverket prioriterat huvudmän som har tagit emot en stor andel nyanlända elever eller där det behövs särskilda insatser för att höja kvalitet och resultat.

Ny satsning på fritidshemmen

Nytt för i år är att också fritidshem har beviljats pengar av Skolverket för att nyanställa. Vi har länge sett att fritidshemmen har ett stort behov av mer personal och vi är väldigt glada över att det nu kan bli verklighet, säger Johanna Freed. Bidraget på nästan 500 miljoner kronor gör det möjligt för 217 kommuner och 310 huvudmän för fristående skolor, samt Sameskolstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten, att anställa främst fritidspedagoger. 2016-10-11

Regeringens missnöje med karriärtjänster leder till översyn

LÖNER. Svag legitimitet, negativ inställning hos lärarna och otillräckliga avtryck på undervisningens kvalitet gör att regeringen nu ser över karriärtjänsterna.

Den nuvarande rödgröna regeringen och den tidigare alliansregeringen har haft olika syn på vilken typ av statlig lönepolitik som bäst lämpar sig för lärarna. Den förra regeringen införde karriärtjänsterna med förstelärare och lektorer. Förstelärare får ett statligt lönebidrag på 5 000 kronor i månaden och lektorer 10 000 kronor. Den rödgröna regeringen har infört lärarlönelyftet som är en bredare satsning med mindre lönebidrag per lärare, mellan 2 500 och 3 500 kronor, men där betydligt fler får del av bidragen.

Den rödgröna regeringen har hittills behållit den gamla reformen som den är. Men nu får professor Björn Åstrand, som också är ledamot i Skolkommissionen, regeringens uppdrag att se över karriärtjänsterna.

Många problem

I uppdraget till Åstrand radar regeringen upp det som den ser som flera problem med reformen. Man hänvisar bland annat till en utvärdering av reformen som Statskontoret gjorde tidigare i år.

”Statskontoret konstaterar dock också att genomförandet av karriärvägsreformen endast till viss del har skapat förutsättningar för att nå målet om ett attraktivare läraryrke och bättre skolresultat”, skriver regeringen. Regeringen anser visserligen att reformen har fått stor spridning och har gett avtryck på lärarnas löner, men huvudmännen har inte lyckats skapa legitimitet för reformen bland lärarna. En majoritet av lärarna anger i en enkätundersökning att de är negativt inställda till reformen.

Regeringen vill ändra bestämmelserna för skapa bättre förutsättningar för lärare med karriärtjänster att förbättra undervisningens kvalitet. Regeringen vill också att Björn Åstrand tittar på hur karriärvägssystemet och lärarlönelyftet samverkar.

Brett uppdrag

Uppdraget till Björn Åstrand är betydligt bredare än att bara se över den statliga lönepolitiken inom skolan. Det handlar om att inom flera områden komma med förslag som kan förbättra yrket så att det blir attraktivare att vara lärare. Förhoppningen är att detta ska vända trenden med fallande kunskap hos svenska elever. Åstrand ska se över behörighets- och legitimationsreglerna. Han ska också komma med förslag på hur förskollärares profession kan stärkas. Andra delar där Björn Åstrand ska komma med förslag rör hur man kan minska lärares, rektorers och förskolechefers administrativa arbetsbörda.

Tillgängliga lärmiljöer? - En nationell studie av skolhuvudmännens arbete för grundskoleelever med funktionsnedsättning.

Övergripande slutsats

Skolverkets övergripande slutsats är att många skolhuvudmän strävar efter att erbjuda en inkluderande lärmiljö. Samtidigt visar studien att alltför många huvudmän och skolor i realiteten inte ger tillräckliga förutsättningar för att lärmiljön ska vara pedagogiskt, socialt och fysiskt tillgänglig för elever med funktionsnedsättning.

Skolverkets bedömning är vidare att skolhuvudmännen inte i tillräcklig grad styr och följer upp hur skolsituationen fungerar för elever med funktionsnedsättning. Funktionshinderperspektivet är i alltför liten utsträckning en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorer samt specialpedagoger och speciallärare gör vidare så pass olika bedömningar av hur huvudmannens styrning fungerar avseende elever med funktionsnedsättning att Skolverket kan konstatera att styrningen behöver förbättras hos åtskilliga huvudmän. (pdf)

[Skolverket](#)

FORSKNING

Montessoripedagogik som begränsning eller möjlighet

24 oktober, 2016

Artikel från Stockholms universitet

Ämne: Utbildning & skola

Montessorilärares möjligheter i arbetet beror på hur de ser på den utövade pedagogiken. Möjligheterna till lärande och utveckling är beroende av om lärarna uppfattar pedagogiken som en metod eller som en modell för undervisningen. Det menar lärarutbildaren Per Gynther som forskar om lärares praktiska tillämpning av montessoripedagogiken.

– Om de uppfattade montessoripedagogiken som en modell för undervisningen ökade möjligheterna till egna professionella bedömningar och val. Om de däremot såg pedagogiken som en metod begränsades handlingsutrymmet, säger Per Gynther.

Avgörande för om lärarna drog nytta av det potentiella handlingsutrymmet som modellseendet innebar påverkades av kollegor, graden av reflektion och organisering av skolverksamheten. Exempelvis uppfattade några av lärarna att en utveckling av de arbetssätt som praktiserades innebar att de

riskerade att ses som ”jobbiga” eller en sämre montessorilärare av andra lärare på skolan. Trots att dessa lärare identifierat ett behov av förändring behölls således etablerade handlingsätt.

Viktigt få syn på elevernas kunnighet

Stort fokus inom utbildningen i montessoripedagogik har lagts på hur montessorimaterial ska hanteras där en viss hantering har lärts in enligt en given förlaga. Men Per Gynthers forskning kullkastar uppfattningen att lärarnas arbete med materialen skulle vara förutbestämd eller mekanisk. Jag visar att det inte i första hand var det inlärd förfarandet som var riktningsgivande för lärarnas handlingar utan snarare att elevens kunnighet synliggjordes i arbetet med materialen och att läraren därigenom kunde anpassa sina handlingar till elevens behov.

Samtidigt visar hans forskning på tydliga skillnader när lärarna använde sig av montessorimaterial och när de inte gjorde det. När lärarna saknade tillgång till material så var det tydligt att de i högre utsträckning saknade strategier för att få syn på elevernas kunnighet inom det ämnesområde som behandlades. De kunde därför inte i samma utsträckning, som när de hade tillgång till montessorimaterial, anpassa sig efter elevernas behov av stöd eller utvärdera den genomförda undervisningen.

Kontakt: Per Gynther: 073-640 14 62, per.gynther@edu.su.se

Avhandlingen: [Möjligheter och begränsningar: Om lärares arbete med montessoripedagogiken i praktiken](#)

Varma elev-lärorelationer minskar mobbningen på skolan

- 19 oktober, 2016
- Artikel från Lunds universitet
- Ämne: [Hälsa & medicin, Utbildning & skola](#)

Varma och omtänksamma elev-lärorelationer kan kopplas till elevers motivation att ingripa mot mobbning. Bakom elever som är passiva åskådare eller medhjälpare till mobbning finns ofta en konfliktfylld läro-elev-situation. Det visar en ny studie som Lundapsykologen Tomas Jungert nyligen har publicerat. Mellan 4 och 12 procent av Sveriges elever i grundskolan utsätts för eller har utsatts för mobbning och löper därmed ökad risk för psykosocial ohälsa. Ett viktigt sätt att komma åt problemet har visat sig vara att andra elever ingriper och inte förblir passiva åskådare.

Tomas Jungert har studerat vad det är som motiverar vissa elever att rycka in som räddare och om det finns något sätt att öka deras motivation. Jag har fokuserat på relationen mellan elev och lärare för att se hur denna är förknippad med olika typer av motivation att försvara mobbningsoffer, säger Tomas Jungert som har baserat sin studie på 400 italienska skolbarn i 12-årsåldern.

Inre motivation avgör om en elev ingriper

Han skiljer på inre och yttre motivation. Den inre motivationen bygger på att man tycker att det är meningsfullt och givande att hjälpa andra, medan den yttre påverkas av beröm och andra belöningar.

Resultaten från Tomas Jungerts undersökning visade att det fanns ett samband mellan varma elev-lärorelationer och elevernas inre motivation att hjälpa mobbningsoffer. Det kan handla om en relation där läraren försöker vara empatisk och komma överens snarare än att hota med bestraffningar,

säger Tomas Jungert. Konfliktyllda lärar-elev-relationer däremot var kopplat till elevernas yttre motivation att hjälpa mobbningsoffer. Men det visar sig att det är den inre och inte den yttre motivationen som är viktig i försvaret av mobbningsoffer. Elever som drivs av yttre motivation har tvärtom en större benägenhet att vara passiva åskådare eller till och med ta mobbarens parti när de bevittnar mobbning.

Den som drivs av yttre motivation vill få beröm och kanske öka sin status i gruppen. I den utsatta situation som finns i många skolor ligger det nära till hands att tro att många elever tycker att det verkar minst riskfyllt och ger störst utdelning att hänga med mobbaren, som ofta är en person med mycket makt, säger Tomas Jungert.

Kontakt: Tomas Jungert nås på 0705-56 96 25, 046-222 91 17 eller tomas.jungert@psy.lu.se

BARN- och ELEVVÄLSA

Svårt för skolorna att få till arbetet med en hälsofrämjande elevhälsa

Att elevhälsan används på ett strategiskt sätt är en mycket viktig faktor för skolframgång och därmed även förbättrade livschanser, något som även forskning ger stöd för. [I en kunskapsöversikt från Kungliga Vetenskapsakademien](#) har forskare belyst sambandet mellan lärande och hälsa. Resultaten visar att god hälsa leder till ökat välbefinnande och därmed bättre förutsättningar för lärande. Men de visar också att lärande i sig, att gå ut skolan med godkända betyg, leder till minskad ohälsa och utanförskap. Därmed är även trygghetsskapande åtgärder, kopplade till värdegrundsarbete viktiga nyckelfrågor för elevhälsans arbete.

Skolan står idag inför flera utmaningar. Det råder en betydande lärarbrist och även på elevhälsans område finns det stora personalbehov. Det ansträngda läget till trots ser vi ändå att flera skolor klarar att utveckla elevhälsans arbete och ge ett bra stöd till eleverna. Dessa skolor har ofta en elevhälsa som är synlig, prioriterad och som är med i ett samlat kvalitetsarbete. En framgångsfaktor är ofta att rektor i sitt pedagogiska ledarskap har bra strategier, metoder och idéer för att få olika kompetenser på en skola att samverka. Ofta sker också en förbättring efter att Skolinspektionen granskat verksamheten – även om det kan ta tid och krävas påtryckningar. Skolinspektionen 7 oktober [Läs mer](#)

Bra motorik förbättrar inläringen

28 September, 2016 Artikel från [Uppsala universitet](#) [Samhälle & kultur](#), [Utbildning & skola](#)

Spädbarn med bra motorik är bättre på att lösa uppgifter som kräver bra tankeförmåga. Det visar en ny studie gjord vid Uppsala universitets Barn- och Babylab och som snart publiceras online i den vetenskapliga tidskriften Psychological Science. Det här kan vara ett argument för att satsa mer på idrott i grundskolan och aktiv lek inom förskolan.

I sin studie har forskaren Janna Gottwald studerat 70 barn som är 18 månader gamla. Det här är den första studien på spädbarn som handlar om sambandet mellan motorisk planering och kognitiv planering. Hon har tittat på utförandeförmågan i barns tidiga utveckling. Studien innehöll en motorisk

del där snabbhet och slutledningsförmåga testades, och en utförandedel där barnet ställdes inför tre olika kognitiva problem som skulle lösas.

I det motoriska momentet undersöktes barnens snabbhet när det gällde att göra en svår och en lätt sak. Rörelserna registrerades via ett *motion tracking-system*. Barnen skulle ta en leksak och stoppa den i en låda. Den lätta (stora) lådan var placerad nära och det var enkelt att stoppa leksaken i lådan. Den svåra (lilla) lådan stod längre bort och där behövde barnen jobba lite för att få ner leksaken.

Planerade efter uppgiftens svårighetsgrad

– Vi såg att en del barn sträckte sig snabbare efter en leksak och lyckades lättare stoppa den i rätt låda, och att andra barn var långsammare. Även när vi skruvade upp svårighetsgraden på uppgifterna lyckades samma barn ta leksaken och stoppa den rätt. Vi kunde se att de hade med i beräkningen hur lätt eller svår uppgiften var och att de planerade sin insats utifrån den kunskapen, säger Janna Gottwald, institutionen för psykologi, Uppsala universitet.

Utförandedelen innehöll tre olika moment.

I det första momentet la forskaren en attraktiv, glittrande leksak i närheten av barnet och sa att den inte fick röras. Idén var att se hur länge barnet kunde vänta innan hen tog leksaken. Maxtiden var satt till 30 sekunder, men genomsnittstiden för barnen var att vänta i 7 sekunder.

I det andra momentet undersöktes arbetsminnet. I en liten byrå med fyra lådor placerades en leksak i en av lådorna. Undersökningen gällde hur snabbt barnen hittade leksaken.

I det tredje momentet skulle barnen ta upp en leksak ur en låda med genomskinligt lock. För att få upp locket krävdes att barnet tryckte på en knapp. De flesta barnen ville dock ta upp leksaken direkt genom det genomskinliga locket och kopplade inte ihop att knappen öppnade locket åt dem.

Tydligt samband mellan motorik och kognition

Forskaren hittade ett samband mellan hur barnen utförde det motoriska momentet och de kognitiva momenten. De barn som var snabba och framgångsrika i det motoriska momentet var bättre på uppgifterna som krävde arbetsminne, än de långsammare barnen. De var också bättre på att hindra sig själva från att sträcka sig efter den glittriga leksaken. Det visar att det finns ett samband mellan barns motoriska färdigheter och deras kognitiva utveckling. ”The body might shape their mind” – det är ett starkt argument för vikten av fysisk aktivitet, för att satsa på idrott i skolan och att ha aktiv lek i förskolan, menar Janna Gottwald.

Föräldrar får råd om kemikalier i ny broschyr

Kemikalieinspektionen ger ut en ny, omarbetad upplaga av broschyren ”Kemikalier i barns vardag”. Broschyren är gratis och innehåller handfasta tips till föräldrar om hur man kan skydda barn från skadliga kemikalier.

Bland tipsen i den uppdaterade broschyren ingår att försöka undvika att små barn leker med kvitton, nycklar, smycken och gammal elektronik. Sådana prylar kan innehålla kemiska ämnen som är olämpliga för barn. De minsta barnen som suger och biter på saker ska helst göra det med leksaker som är avsedda för detta, eftersom de strängaste reglerna gäller för den typen av leksaker. Ett annat tips gäller våtservetter som ibland innehåller parfym och konserveringsmedel. Om sådana våtservetter används för ofta kan det leda till att barn utvecklar allergier. Det är därför bättre att i första hand bara använda vatten och tvättlappar av tyg eller papper.

Tipsa föräldrar -beställ broschyren till dina avdelningar

Så beställer du broschyren

"Kemikalier i barns vardag" är gratis. Beställ broschyren genom att kontakta distributören på kemi@cm.se eller 08-505 933 35 (telefon tid vardagar klockan 10–12 och 13–15). Ange artikelnumret 511 200 och din postadress. Broschyren kan även laddas ner i [PDF-format från Kemikalieinspektionens webbplats](#).

ÖVRIGT

Sju av tio rektorer ägnar semestern åt rekrytering

Från **Chef & Ledarskap** 2016-10-13 09:44

Lärarbristen har blivit ett arbetsmiljöproblem för skolledare och många får jobba med rekrytering på semestern.

Rektorn Björn Lidén jobbade med rekrytering två dagar i veckan under sin semester.

Chef & Ledarskap frågade, i samarbete med Lärarnas tidning, drygt 800 grundskolerektorer om rekryteringsläget inför höstterminen. På ungefär hälften av skolorna hade rektorerna inte lyckats tillsätta alla lärartjänster. Bland dem som lyckats var det många som anställt obehöriga.

Rekryteringsvåndan spiller över på skolledarnas fritid. 71 procent av rektorerna uppger att de fått lägga semestertid på att lösa bemanningen. En av dem är Björn Lidén, rektor på Åvestadalskolan i Krylbo. **Jag hade** tänkt ta fyra veckors semester men så såg jag att rekryteringsbehovet var så stort, så jag bestämde mig för att jobba en dag i veckan under fem veckor i stället. Men det blev nog två dagar i veckan jag arbetade med rekryteringen, säger han. Tiden han lade ner kommer han kunna ta ut senare, men den gick ut över arbetet med uppföljning av föregående års verksamhet. Björn Lidén beskriver årets situation som extrem. Åvestadalskolan har ökat sitt elevantal med 40 procent på två år i och med många nyanlända elever. Inför nästa läsår kommer han påbörja rekryteringsprocessen tidigare.

Barn till högutbildade samlas på friskolor

I nästan nio av tio granskade kommuner koncentreras elever med högutbildade föräldrar till friskolorna. Nu öppnar Friskolornas riksförbund för lottning. **I 70 procent** av kommunerna är andelen elever med utländsk bakgrund högre i kommunens egna skolor än i friskolan/friskolorna. Det framgår när Lärarnas tidning granskat skillnaderna i elevsammansättning i grundskolan (se faktaruta). Skillnaden blir ännu mer markant när man tittar på föräldrarnas utbildningsnivå. I 86 procent av kommunerna är andelen elever med högskoleutbildade föräldrar högre i friskolorna än i de kommunala kommenterar Lärarförbundets ordförande Johanna Jaara Åstrand. [Läs mer](#) Lärarnas tidning 2016-10-17

En elev dömdes för kränkande fotografering

En elev dömdes för kränkande fotografering då han tagit ett foto av fyra andra pojkar i ett omklädningsrum. Eleven hade skickat fotot via snapchat till ett antal kompisar med texten "negrer i hela rummet" samt tre apsymboler. Det kunde dock inte säkerställas exakt hur många som hade tagit del av meddelandet och detta raderades dessutom automatiskt efter visning. Därmed kunde inte kravet på spridning anses vara uppfyllt, varför det saknades grund för åtal av hets mot folkgrupp.

Kommentar

En elev hade uttalat sig nedsättande om fyra pojkar med syftning på ras, hudfärg, nationellt ursprung och etniskt ursprung. Detta hade skett genom att eleven hade lagt upp/skickat ett meddelande via Snapchat med ett foto som han i smyg tagit på pojkarna i ett omklädningsrum och till fotot skrivit kommentaren "negrer i hela rummet" vartefter han lagt till tre apsymboler. Meddelandet spreds genom att eleven la upp/skickade fotot och kommentaren via snapchat så att i vart fall 20 personer hade kunnat ta del av det. Pojkarna yrkade skadestånd av eleven med 10 000 kronor samt att skadestånd solidariskt skulle utges av elevens vårdnadshavare med 8 900 kronor.

Eleven hade beträffande åtalpunkten kränkande fotografering vidgått de faktiska omständigheterna men bestritt ansvar då han saknat uppsåt. Beträffande åtalpunkten hets mot folkgrupp bestreds ansvar då han saknat uppsåt. Eleven bestred bifall till de enskilda anspråken och godtog inte något belopp som skäligt i och för sig. Elevens vårdnadshavare uppgav att de var villiga att betala vad som yrkats om eleven skulle dömas för det åtalade brottet.

Läs mer

Infosoc kommentar av

Jönköpings Tingsrätt 2016-09-29, mål nr B 2520-16

Avstängning av elev som vägrat ge ifrån sig sparkcykel var korrekt

En avstängning av en elev under tre dagar var korrekt. Eleven hade, trots tydlig information, gjort hårt motstånd i samband med att en lärare tagit ifrån honom en sparkcykel. Både läraren och eleven hade åsamkats vissa skador i konfrontationen. Att händelsen utspelat sig i gatumiljö med passerande trafik var särskilt allvarligt och avstängningen var således proportionerlig trots att inga andra åtgärder vidtagits tidigare. Skolan ansågs även ha uppfyllt sin plikt att ge vårdnadshavarna tillfälle att yttra sig trots att endast en av vårdnadshavarna hade informerats, eftersom vårdnadshavarna var sammanboende. Infosoc kommentar av Förvaltningsrätten i Göteborg 2016-09-19, mål nr 5229-16

Här finns de skolor som överpresterar mest

Pressmeddelande • Okt 18, 2016 09:26 CEST

Trots fallande skolresultat präglas dagens skoldebatt om ägandet och inte skolresultat. Friskolornas riksförbund har sammanställt listor från de senaste fem läsåren över de skolor som enligt Skolverkets SALSA-statistik över- och underpresterar mest med tanke på elevernas bakgrund. Resultatet visar bland annat att 36 av 51 toppskolor var friskolor läsåret 2014/15.

- Inte sällan hävdas att friskolor har bättre kunskapsresultat pga. att de har en större andel elever vars föräldrar är högutbildade. Skolverkets SALSA-statistik visar tydligt att friskolor är en viktig kvalitetsdrivande kraft i svensk skola oberoende av elevens bakgrund, säger Ulla Hamilton VD på Friskolornas riksförbund.

Experter är överens om att en viktig framgångsfaktor när det gäller kunskapsresultat är att ha höga förväntningar på alla elever, oberoende av deras bakgrund. Skolverkets SALSA-statistik väger in elevernas bakgrund och därmed kan den användas som ett jämförelsemått över hur väl varje skola klarar sitt kärnuppdrag, att ta varje elev så långt som möjligt på sin kunskapsresa. Skolor i välbeställda områden kan inte gömma sig bakom ett elevunderlag som redan kan mycket. Skolor i mer utsatta områden kan å andra sidan vara bättre än vad de genomsnittliga betygen tyder på.

Rapporten i korthet

Sammanställningen visar att friskolor är tydligt överrepresenterade bland de skolor som återfinns i toppen av Skolverkets SALSA-statistik över grundskolors resultat med hänsyn tagen till elevernas bakgrundsfaktorer, 36 av 51 toppskolor var friskolor läsåret 2014/15. Läsåret 2014/2015 var det 14 procent av antalet elever som gick i fristående grundskolor. Jämförelsen fem år tillbaka visar att friskolornas dominans bland de överpresterande skolorna har förstärkts under åren.

De fyra skolor som överpresterar mest är Stockholm International Academy Hägersten, Framstegsskolan i Stockholm, Vinsta grundskola västra och Elma School, alla i Stockholm, och tre av dem fristående. Tre av dessa skolor har över 17% nyinvandrade, tre av dem har 60% pojkar, och ett skäl till att de överpresterar är att de klarar av att ge mer än 6% fler elever betyg i alla ämnen än de modellberäknade förväntade värdena.

Det är få skolor som ligger i topp under alla de fem studerade läsåren. Den enda kommunala grundskolan är International School of Helsingborg. Bland de fristående huvudmännen är det Engelska skolan i Eskilstuna, Carlssons skola och Enskilda gymnasiet grundskola i Stockholm. När det gäller skolorna i botten så är det tydligt att det är mycket få som ligger kvar under flera år i rad. Friskolor är överrepresenterade bland de skolor som återfinns i botten. Till viss del förklaras detta av att några skolor är så kallade resursskolor där barn med särskilda behov går, något som bakgrundsfaktorerna inte fångar upp. [Läs mer](#)

Fem förslag för ökad trygghet i våra skolor

Det finns flera lärdomar att dra från tragedin i Trollhättan. En är att vi behöver lägga ner mer omsorg och arbete på att säkra tryggheten i våra skolmiljöer för såväl elever som personal. Därför har vi arbetat fram en strategi, skriver Matz Nilsson, Sveriges Skolledarförbund.

Ett år har gått sedan den fruktansvärda tragedin på skolan Kronan i Trollhättan. Våra tankar går till offrens anhöriga men också till elever, personal och skolledning på Kronan. Vi som är verksamma i sektorn vet vilken utmaning det kan vara att få en skola att fungera väl under normala omständigheter.

Att klara av att hantera ett trauma som berört så många och samtidigt kunna gå vidare för att ge eleverna den utbildning de har rätt till, är en beundransvärd insats. Skolledning och personal på Kronan är värda all vår respekt.

Nu när vi fått en viss distans till händelsen är det dags för en diskussion om hur vi skapar en trygg och säker skola för såväl elever som personal.

Den första instinkten kan vara att försöka isolera skolan från omvärlden för att minimera riskerna för yttre hot. Kom dock ihåg att det är betydligt vanligare att elever utsätts för kränkningar av andra elever, eller till och med av skolpersonal, än att de blir attackerade av någon utomstående.

En strategi för en trygg och säker skola måste kunna hantera båda dessa risker för att bli riktigt verkningsfull.

Forskning visar att de flesta kränkningar som sker i skolmiljö inte är planerade, utan sker mer spontant. En genomtänkt fysisk skolmiljö tillsammans med planerad vuxennärvaro är därför två centrala områden.

Vi har arbetat fram ett förslag till en strategi för en trygg och säker skola för alla:

- Varje huvudman ska ha en strategisk och väl genomarbetad och uppdaterad plan för hur man säkerställer en trygg och säker skola utan våld, hot och kränkningar. Planen måste beakta den fysiska miljön såväl som den psykosociala arbetsmiljön och ha en klar delegationsordning.
- Varje rektor ska tillsammans med skolans personal och elever arbeta fram gemensamma ordningsregler med tydliga sanktioner. Alla ska känna ansvar för och vara delaktiga i att ordningsreglerna efterlevs. Vårdnadshavarna ska också vara förtrogna om reglernas innebörd. Likväl som skolor övar på utrymning vid exempelvis brand, bör man öva på så kallad inrymning, det vill säga att stanna i ett klassrum till en säker utrymning kan tryggas. Personal och elever måste bli trygga med sina respektive roller och rutiner.
- Varje rektor ska, tillsammans med skolans personal, elever och fastighetsansvarig, kartlägga skolans fysiska miljö och identifiera otrygga miljöer och obevakade in- och utgångar. Det ska utmytna i förslag på åtgärder för att komma tillrätta med bristerna, till exempel handla att bygga en reception för inpasseringsövervakning, att stimulera personalen att i så stor utsträckning som möjligt befinna sig i anslutning till elevutrymmen eller att planera skoldagen så att man i möjligaste mån undviker att stora elevgrupper samlas på samma ställe. Men det kan också handla om digital kameraövervakning, larm och digitala incidentrapporteringsystem.
- Huvudmannen måste tillhandahålla resurser för att göra de nödvändiga fysiska förändringar som skolans kartläggning visat behövs.
- Varje rektor och skola måste ha väl utarbetade kontakter med socialtjänst, polis och huvudmannens säkerhetssamordnare för en väl fungerande myndighetssamverkan.

Vi anser att ett ambitiöst och systematiskt arbete för att förhindra kränkningar i skolmiljö är det bästa sättet att på längre sikt förhindra framtida externa hot. Samtidigt måste kunskapen om hur man bäst avvärjer och bemöter ett externt hot öka.

Skolans öppenhet mot omvärlden, som är en styrka i sig och som vi ska värna om, måste kunna kombineras med en trygg och säker skola för alla elever och personal.

KARLSTADS KOMMUN

Karlstads kommun, barn- och ungdomsförvaltningen, 651 84 Karlstad
Tel: 054-29 50 00. E-post: barnochungdomsförvaltningen@karlstad.se